

Združitve in pripojitve pod tržno ceno v evropskih tranzicijskih državah

Josipa Višič

Namen pričujočega članka je določiti razlike med dejavniki, ki ustvarjajo investicijsko okolje in tako vplivajo na vrednost mednarodnih združitvev in pripojitev v nekaterih evropskih tranzicijskih državah. Analiza skupin za leti 1999 in 2007 kaže, da je bilo v državah z neugodnim investicijskim okoljem več mednarodnih združitvev in pripojitev. Edina država v skupini z zdravim okoljem za tuje investicije (Slovenija) je imela najvišji BDP na prebivalca, obenem pa tudi najnižjo stopnjo mednarodnih združitvev in pripojitev glede na svoj BDP. To dejstvo je mogoče obravnavati kot pokazatelj stopnje združitvev in pripojitev pod tržno ceno v večini evropskih tranzicijskih držav. V letu 2010 se je položaj spremenil in – posledicam recesije navkljub – podatki o mednarodnih združitvah in pripojitvah kažejo, da so se tuji vlagatelji bolj osredotočili na podjetja, ki so delovala v deželah z bolj zdravim gospodarstvom. Ti rezultati kažejo, da je zdravo investicijsko okolje nujno potrebno za zagotovitev trajnostnega gospodarskega razvoja države.

Gljučne besede: mednarodne združitve in pripojitve, združitve in pripojitve pod tržno ceno, trajnostni gospodarski razvoj, investicijsko okolje

Klasifikacija JEL: F21, G34

Managing Global Transitions 10 (4): 325–340

Prispevek neposrednih tujih vlaganj, tehnologije ter raziskav in razvoja na učinke prelivanja pri razvoju industrije: raziskava na ravni podjetij v Južni Afriki

Ewert P. J. Kleynhans in Sibulele Zwedala

Pričujoči članek obravnava prispevek učinkov prelivanja pri tehnologiji in znanju na konkurenčnost južnoafriških proizvodnih podjetij. V literaturi se pogosto poudarja vloga neposrednih tujih vlaganj, tehnologije ter raziskav in razvoja pri učinkih prelivanj, vendar je njihov vpliv le redko obravnavan hkrati. Pričujoča raziskava se osredotoča na mikro-ekonomsko produkcijsko raven in na medsebojne vplive med temi dejavniki. Ugotavlja njihov vpliv na konkurenčnost, dobičke in morebitni razvoj industrije. V empirični raziskavi so bili uporabljeni podatki iz

raziskave, ki jo je Svetovna banka izvedla med južnoafriškimi proizvodnimi podjetji. Raziskava je pokazala, da imajo neposredna tuja vlaganja in lastniška struktura le majhen vpliv na sekundarne učinke preliivanja, ki so verjetno odvisni od absorpcijskih zmoglosti. Tehnološka razvitost ni zelo pomembna, vpliv raziskav in razvoja na povečevanje konkurenčnosti pa je odvisen od absorpcijskih zmoglosti, še posebej pri vlaganjih v človeški kapital. Mednarodni certifikati kakovosti, tuje licenciranje in izraba zmogljivosti pa vsi prispevajo k povečevanju rasti produkcije in h konkurenčnosti podjetij.

Ključne besede: produkcija, učinki preliivanja, neposredna tuja vlaganja, tehnologija, raziskave in razvoj, industrijski razvoj, konkurenčnost

Klasifikacija JEL: D24, D83, L11, L30, L60, O30

Managing Global Transitions 10 (4): 341–359

Družbena odgovornost in profesionalna etika v managementu: nekaj empiričnih ugotovitev na ravni držav

Cene Bavec

V predstavljeni raziskavi smo predstavili nekaj empiričnih ugotovitev o povezavi med družbeno odgovornostjo in etiko managementa ter ekonomskim okoljem na ravni držav. Raziskava je bila izvedena na podlagi podatkov iz sekundarnih virov za 41 evropskih, azijskih in ameriških držav. Potrdili smo hipotezo, ki povezuje višjo družbeno odgovornost in etično delovanje z večjo odprtostjo in tekmovalnostjo zaposlenih in managerjev, večjo ekonomsko učinkovitostjo, višjo ekonomsko svobodo in nižjo ravno koruptivnosti. Ozadje omenjenih hipotez so razprave o tem, ali družbena odgovornost podjetij in etično delovanje managementa povečujeta ekonomsko učinkovitost in dolgoročno vzdržnost. V razvitih državah je očitno družbena neodgovornost in neetičnost nesprejemljiva. V manj razvitih državah pa je dobiček tako visoko na seznamu prioritet, da je vprašanje o družbeni odgovornosti podjetij in etično delovanje managementa bolj ali manj le akademsko vprašanje. Ugotavljali smo, da podjetja zavestno izbirajo, kje in kdaj se splača biti družbeno odgovoren in etičen in kje je brezobziren način delovanja bolj dobičkonosen. Testirali smo tudi hipotezo, da družbena odgovornost povečuje ekonomsko odpornost ter jo delno sprejeli in delno zavrnili. Dotaknili smo se tudi vprašanja, ali so rezultati na ravni držav indikativni tudi na ravni posameznih podjetij. Ugotovili smo lahko le to, da imajo razvite države večji delež podjetij, ki se vedejo družbeno odgovorno in etično, iz česar smo posredno sklepali, da je tako vedenje koristno tudi na ravni podjetij.

Ključne besede: družbena odgovornost, etika managementa, ekonomska učinkovitost, koruptivnost

Klasifikacija JEL: O10

Managing Global Transitions 10 (4): 361–377

Program Vseživljenjsko učenje kot iniciator sprememb na nacionalni ravni: primer Slovenije

Klemen Širok in Katarina Košmrlj

Programi Evropske komisije (EK) na področju vzgoje in izobraževanja so nadnacionalna orodja za vpeljavo sprememb na različnih ravneh nacionalne družbene realnosti. Članek skuša prikazati celosten pogled na učinke teh orodij s predstavitvijo rezultatov evalvacije vpliva programa Vseživljenjsko učenje (LLP). Evalvacija je bila izvedena z raziskovalnim pristopom združenih metod, vključujoč fokusne skupine, intervjuje, analizo vsebin in anketo. Rezultati kažejo, da programi EK s področja vzgoje in izobraževanja povzročajo spremembe na nacionalni (sistemski), organizacijski in mikro-individualni ravni, vendar se vpliv razlikuje tako po ravneh kot po opazovanih dimenzijah. Taki rezultati porajajo vprašanje, ali je (ekonomske) smiselno uporabljati programe EK kot orodje za implementacijo nacionalnih strateških ciljev.

Ključne besede: družbene spremembe, programi EK, vpliv, evalvacija, izobraževanje

Klasifikacija JEL: I25, D04

Managing Global Transitions 10 (4): 379–398

Učinkovitost južnoafriške politike priseljevanja pri reševanju problematike pomanjkanja usposobljene delovne sile

Fatima Rasool, Christoff Botha in Christo Bisschoff

Južnoafriška republika se sooča z resnim pomanjkanjem usposobljene delovne sile, kar negativno vpliva na gospodarske obete in vključevanje dežele v globalizacijske procese. Najpomembnejši cilj raziskave je ugotoviti stopnjo učinkovitosti južnoafriške imigracijske politike v podpori priseljevanju usposobljene delovne sile. Rezultati raziskave so pokazali, da je južnoafriška imigracijska politika restriktivna in da je nedvomno prispevala k pomanjkanju usposobljene delovne sile v deželi. Raziskava je potrdila izsledke podobnih raziskav, ki jih je opravil južnoafriški center za razvoj in podjetništvo, po katerih je južnoafriška imigracijska politika zelo restriktivna kar zadeva priseljevanje usposobljene delovne sile, in da zato ne pripomore k izboljševanju stanja na tem področju.

Ključne besede: iseljevanje, priseljevanje, beg možganov, dejavniki
potiska in privlačnosti, migracije, globalizacija

Klasifikacija JEL: P36

Managing Global Transitions 10 (4): 399–418